

ANALÝZA REGIONÁLNEJ DISTRIBÚCIE MLADÝCH NEET NA SLOVENSKU

Analysis of the Regional Distribution of Young NEETs in Slovakia

MIROSLAV ŠIPIKAL

VALÉRIA NÉMETHOVÁ

Katedra verejnej správy a regionálneho rozvoja | Depart. of Public Administr. and Regional Develop.

Národohospodárska fakulta | Faculty of Economics and Finance

Ekonomická univerzita v Bratislave | University of Economics in Bratislava

✉ Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava, Slovak Republic

E-mail: miroslav.sipikal@euba.sk, valeria.nemethova@euba.sk

Anotace

Neaktivita a nezamestnanosť mladých ľudí je výrazným problémom rozvoja, ktorý má tiež aj svoju priestorovú dimenziu. Táto skupina zároveň nie je homogénna a vyžaduje rozdielne prístupy k svojej aktivizácii. Cieľom tohto príspevku je preskúmanie priestorové rozloženie vybraných skupín mladých ľudí na základe údajov zo sčítania obyvateľstva v roku 2021 na Slovensku. Zároveň pomocou korelačnej analýzy identifikovať faktory, ktoré by mohli mať vplyv na priestorový výskyt tejto skupiny. Najväčší počet neaktívnych mladých ľudí sa nachádza na východnom Slovensku, pričom miera neaktivity koreluje najmä s podielom rómskej populácie. Výsledky tiež ukazujú, že evidovaní nezamestnaní kopírujú mieru nezamestnanosti okresov negatívne výšku priemernej mzdy, ale ostatné jednotlivé skupiny mladých ľudí majú rozdielne priestorové rozloženie.

Klíčová slova

NEET, nezamestnanosť mladých, priestorová distribúcia nezamestnanosti, Slovensko

Annotation

The inactivity and unemployment of young people is a significant problem of development, which also has its spatial dimension. At the same time, this group is not homogeneous and requires different approaches to its activation. The aim of this contribution is to examine the spatial distribution of selected groups of young people based on data from the 2021 population census in Slovakia. At the same time, using correlation analysis, identify factors that could have an impact on the spatial occurrence of this group. The largest number of inactive young people is found in eastern Slovakia, while the rate of inactivity correlates mainly with the share of the Roma population. The results show that the young registered unemployed copy the unemployment rate of the districts and negatively average wage in the district, but the other individual groups of young people have a different spatial distribution.

Keywords

NEET, young unemployment, spatial distribution of unemployment, Slovakia

JEL Classification: R11, O12

1. Úvod

Využívanie potenciálu mladých ľudí je pre ekonomiky štátov veľmi dôležité. Predstavujú veľmi dôležitý zdroj nielen súčasnej alebo budúcej pracovnej sily. Výrazná nezamestnanosť mladých ľudí je významným sociálnoekonomickým fenoménom a má veľmi negatívne dopady tak pre spoločnosť ako aj pre jednotlivcov, ktorí sú len na začiatku svojho života. Títo ľudia predstavujú výrazný nevyužitý potenciál krajiny aj regiónu a je treba venovať čo najväčšiu pozornosť ich aktivizácii. Nepodchytenie tejto skupiny jej nezačlenenie do spoločenského a ekonomického života často následne vedie k hrozbe ich celoživotného sociálneho vylúčenia.

V minulosti bol problémom najmä nedostatok pracovných miest, v súčasnosti však vidíme viacero dôvodov, prečo mladí ľudia nie sú ekonomicky aktívni (Bynner and Parsons, 2002; Kopáček a Horáčková, 2018). Pre sledovanie tohto aspektu sa začal používať pojem mladí NEET. Pod výrazom NEET rozumieme mladých ľudí, ktorí nie sú

zamestnaní, ani sa nezúčastňujú vzdelávania alebo odbornej prípravy. Pôvodne sa do tejto kategórie zarátavali len ľudia vo veku 15-24 rokov, v súčasnosti do kategórie NEET vpadajú mladí ľudia vo veku 15 až 30 rokov.. Štatistiky naznačujú, že v Európe je priemerný podiel NEET na celkovej populácii 14,2% (eurostat.eu) Práca s mládežou sa tak stala aj jednou z priorít Európskej únie už pri koncipovaní stratégie Európa 2020, a odvtedy má čoraz silnejšie zastúpenie spomedzi ostatných prierezových politík. Vzhľadom k tomu, že časť týchto ľudí je neaktívnych, často nie je ich status zachytiteľný oficiálnymi štatistikami a preto je aj ťažšie identifikovať regionálnu dimenziu ich distribúcie. Tá je pritom dôležitá pre správne alokovanie zdrojov na jednotlivé formy aktivizácie nezamestnaných a neaktívnych mladých ľudí.

Cieľom príspevku bude preskúmať regionálne aspekty lokalizácie NEET na Slovensku na rôznych priestorových úrovniach – v krajoch, okresoch a obciach a mestách na Slovensku a z výsledkov sčítania obyvateľstva, ktoré sa koná raz za 10 rokov, ale poskytuje presnejší obraz o priestorovom rozložení aktívneho aj neaktívneho obyvateľstva. Výsledky predkladanej štúdie môžu slúžiť ako užitočný podklad pre decíznu sféru pri rozhodovaní o podpore NEET, ktoré sú nielen priestorovo diferencovaní na Slovensku ale vyžadujú aj osobitné špecifické politické opatrenia.

2. Prehľad zistení o NEET v empirickej literatúre

Problematika zapojenia mladých ľudí do ekonomického života je často analyzovaná tak na úrovni vedeckého výskumu, ako aj v rovine aktivít jednotlivých ekonomických politík. Aj v rámci EÚ sa postupne politiky smerom k NEET ako napríklad garancie pre mladých stali jednou z kľúčových agend (Escudero & Mourelo, 2015). V literatúre prevláda konsenzus, že mladí NEET ľudia predstavujú ohrozenú skupinu v spoločnosti, ktorých kvalita života je často na nízkej úrovni (Haugland a Stea, 2022). Táto nízka životná úroveň môže byť spojená s nezamestnanosťou, s prerušením procesu vzdelávania, s problémami na trhu práce (Citra a Sri Artika, 2022) ale aj s tým, že títo mladí ľudia sa príliš skoro stanú rodičmi a nie sú psychicky pripravení na riešenia každodenných problémov. Literatúra identifikuje rôzne faktory, ktoré viedli k tomu, že z mladých ľudí sa stali NEET. Takýmto faktorom je napríklad rodinné zázemie, ktoré ovplyvňuje budúce smerovanie ďalšej generácie (Murphy et al., 2022; Citra a Sri Artika, 2022; Queiroz a Silva Pereira, 2022, Jakobsen 2023). Medzi ďalšie faktory patria vzdelanie vedúceho člena domácnosti, pracovné skúsenosti, vek, zdravotné postihnutie, počet detí, prítomnosť batoliat alebo starších ľudí, prítomnosť pracujúcich členov domácnosti a taktiež bol identifikovaný vnímaný vplyv COVID-19 (Citra a Sri Artika, 2022) ale napríklad aj predchádzajúce študijné výsledky Jakobsen 2023). Niektoré štúdie porovnávajúce rôzne krajiny zdôrazňujú, že okrem faktorov ovplyvňujúcich NEET na mikro úrovni, sú dôležité aj determinanty na makro a meso úrovni, ktoré nielen viedli k tomu, že sa z mladých ľudí stali NEET ale ovplyvňujú aj ich ďalšie smerovanie a vývoj. Medzi tieto faktory zaradíme rôzne demografické faktory, stupeň urbanizácie, hustotu obyvateľstva a priestorové diferenciácie. Ako ďalšie determinanty boli identifikované samotný systém vzdelávania v danej krajine, ako aj úroveň vzdelania obyvateľstva. Ďalšiu skupinu tvoria ekonomické faktory ako úroveň socio-ekonomického rozvoja, chudoba a rovnosť príležitostí. Situácia v oblasti trhu práce, sociálna starostlivosť a úroveň minimálnej mzdy sú taktiež dôležitými faktormi, ktoré vplývajú na správanie NEET v danej krajine (Koller, et al. 2022). Niektoré štúdie naznačujú že samotné pohlavie môže mať vplyv na rôzne správanie sa NEET (Hult et al, 2023; Haugland a Stea, 2022; Lukuslu a Celik, 2021; Queiroz a Silva Pereira, 2022), niektoré štúdie na druhej strane odmietajú túto teóriu (Citra a Sri Artika, 2022). Vnímanie mladých ľudí a psychické vlastnosti môžu mať taktiež významný vplyv. Tieto faktory môžu však byť rozdielne medzi mužmi a ženami ako aj naprieč regiónmi. Medzi takéto faktory zaradíme všeobecnú otvorenosť k zmenám, sebazdokonaľovanie, hodnotenie svojho zdravia a taktiež subjektívnu pohodu (Hult et al, 2023). Títo mladí ľudia preto potrebujú špecifický prístup a politické opatrenia pre zlepšenie ich situácie, čo musí byť zakomponované do jednotlivých opatrení podpory mladých NEET (Mitrou et al., 2021). Literatúra taktiež uvádza, že vidiecke oblasti sú typickejšie pre NEET ako urbanizované miesta, a podpora má byť k tomu prispôsobená (Gultekin, et al. 2022). Takýmto možnými opatreniami môžu byť rôzne špecializované tréningy pre mladých ľudí (Murphy et al., 2022), podpora podnikania (Gultekin, et al. 2022), opatrenia na trhu práce ale aj rôzne komunitné iniciatívy zamerané na 25+ NEET (Koller et al, 2022).

Zároveň však výskumy naznačujú, že nie je možný univerzálny prístup k NEET. Dôležitý je najmä fakt, že NEET nie je homogénna skupina, ktorá by mala podobné charakteristiky a to vrátane regionálneho rozloženia (Alonso et al, 2022). Vo svete existuje niekoľko rôznych štúdií týkajúcich sa kategorizácie NEET. Štandardne pracuje s dvomi veľkými podskupinami – NEET aktívne hľadajúci sa prácu (unemployed NEET) a neaktívni NEET (inactive NEET). Veľkosti týchto skupín sa medzi krajinami rôznia, pričom prevažuje práve skupina neaktívnych NEET (v rámci všetkých krajín OECD je to 58%, pričom v niektorých krajinách (Turecko, Mexiko, Kórea) je to až 80% (Carcillo, 2015). Tieto dve skupiny sa už sami nesprávajú rovnako, pričom aj externé faktory na ne rôzne vplývajú. Napríklad pri ekonomickej kríze sa výrazne zvyšuje počet nezamestnaných NEET, ale počet neaktívnych sa mení len minimálne (Carcillo, 2015), preto k týmto dvoch skupinám treba pristupovať osobitne. Najmä druhá

podskupina sa ešte zvykne členiť rôznymi ďalšími spôsobmi. V rámci nej sú veľké najmä podskupiny - Mladí ľudia s nejakou formou postihnutia (Handicaped) a mladí ľudia starajúci sa o niekoho (Care givers).

V prvom prípade ide o skupinu mladých ľudí, ktorí nepracujú z dôvodu ich zhoršeného zdravia alebo inej formy zdravotného či iného postihnutia. Ich začlenenie do NEET skupiny máva viacero dôvodov, pričom väčšinou žiaden nebýva úplne dominantný a nejde väčšinou len o samotný zdravotný stav (Assmann et al. 2021). Medzi najčastejšie systémové dôvody patria vysoké príspevky pre túto skupinu a silná zamestnanecká ochrana tejto skupiny, ktorá odrádza zamestnávateľov prijímať takéto osoby. Aj pri tejto skupine majú pozitívny efekt špeciálne programy podpory zamestnania ako koučovanie, individuálna asistencia, špecializované rekvalifikačné kurzy ako dotácie miezd pre túto skupinu.

Druhá skupina mladých ľudí je mimo vzdelávania a trhu práce z dôvodu starostlivosti o inú osobu. Najčastejším prípadom je starostlivosť o vlastné deti. Na neaktívnosť tejto skupiny vplýva najmä dostupnosť inej starostlivosti o deti. Okrem starostlivosti o vlastné deti do tejto skupiny môžeme zaradiť o starostlivosť o rodičov. Opatrovateľské povinnosti sa ako dôvod neaktivity vyskytujú viac ako päťkrát častejšie u mladých žien než u mladých mužov (Carcillo, 2015), táto skupina tak predstavuje najväčší rozdiel z pohľadu rodu.

Aj Slovenská republika patrí podľa výberového zisťovania medzi krajiny s veľmi vysokým podielom NEET z celkovej populácie, pričom podiel tejto skupiny dosahuje takmer 15% na celkovom počte mladých ľudí (eurostat.eu). Sme tam lepšie ako vyspelejšie krajiny juhu Európy, kde je nezamestnanosť mladých tradične veľkým problémom. Na druhej strane ale výrazne horšie ako väčšina ostatných krajín západnej Európy. Najlepšia situácia tejto skupiny je pritom najmä v severnej Európe. (Assmann et al. 2021).

3. Metodológia výskumu

V predkladanom článku sme primárne vychádzali z údajov zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov na Slovensku ktoré sa uskutočňuje každých desať rokov. Pre tento výskum sme používali dáta zisťované v roku 2021, kde sme vyseletovali výlučne mladú populáciu vo veku 15 až 30 rokov.

Tab. 1: Štruktúra databázy

Ukazovateľ	Popis	Merná jednotka	Najnižšia priestorová úroveň	Časové pokrytie	Zdroj
Mladá populácia	Počet obyvateľov vo veku 15 až 30 rokov	Počet osôb	obec	2021	SODB
NEET populácia	Počet obyvateľov vo veku 15 až 30 rokov, ktorý sú nezamestnaní, nevzdelávajú sa a nezúčastňujú sa ani odbornej prípravy.	Počet osôb	obec	2021	SODB
Nezamestnaní NEET	Počet obyvateľov vo veku 15 až 30 rokov, ktorí sú evidovaní na úrade práce SR	Počet osôb	obec	2021	SODB
NEET v domácnosti	Počet obyvateľov vo veku 15 až 30 rokov, ktorí nie sú zamestnaní, ani na materskej alebo rodičovskej dovolenke, ale vykonávajú inú činnosť v domácnosti	Počet osôb	obec	2021	SODB
NEET na RD	Počet obyvateľov vo veku 15 až 30 rokov, ktorí sú na rodičovskej dovolenke	Počet osôb	obec	2021	SODB
NEET na dôchodku	Počet obyvateľov vo veku 15 až 30 rokov, ktorí poberajú (invalidný) dôchodok	Počet osôb	obec	2021	SODB
Rómske obyvateľstvo	Počet obyvateľov s rómskou národnosťou	Počet osôb	obec	2021	Atlas rómskych komunít
Hustota obyvateľstva	hustota obyvateľov obce na km ²	Počet osôb/km ²	obec	2021	ŠÚSR
Nezamestnaní	Evidovaný počet nezamestnaných	Počet osôb	obec	2020	ŠÚSR
(5) mzda	priemerná mesačná mzda v okrese	Euro	okres	2021	ŠÚSR
(6) VŠ vzde	Počet obyvateľov s ukončeným vysokoškolským vzdelaním	Počet osôb	obec	2020	ŠÚSR

Zdroj: vlastné spracovanie.

K vyššie uvedeným ukazovateľom sme priradzovali regionálnu príslušnosť na úrovni obcí, okresov, krajov a oblastí podľa klasifikácie NUTS. Analyzovali sme priemerné údaje, skonštruovali sme korelačnú maticu vybraných ukazovateľov, a vypracovali sme mapové zobrazenia v geografickom informačnom softvéri QGIS.

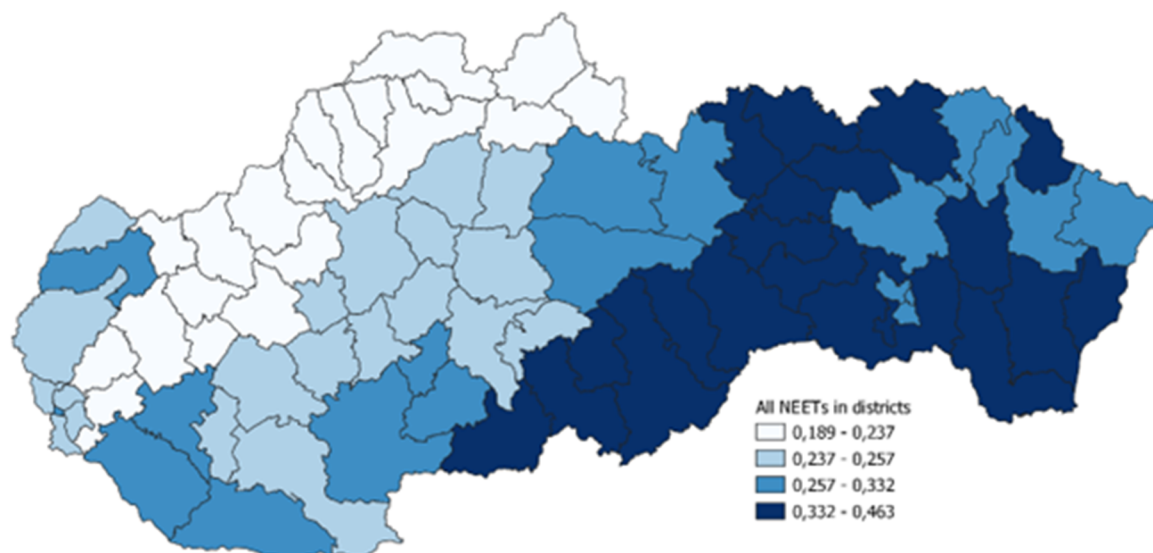
4. Výsledky analýzy regionálnej distribúcie NEET na Slovensku

Z prvej analýzy disponibilných dát pochádzajúcich zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov sme prišli k záveru, že priemerný podiel NEET na celkovej mladšej populácii je 24,9%. To v prepočte znamená, že celkový súčet obyvateľov vo veku 15 až 30 rokov je 796 282 osôb, z toho 198 311 je NEET. Čo sa týka priemerných údajov v jednotlivých krajoch Slovenskej republiky, výsledky kopírujú rozvinutosť regiónov v krajine.

Najnižší podiel NEET na celkovej populácii v danom kraji nachádzame v najrozvinutejšom Bratislavskom kraji (19,43%), kde je aj makroekonomický ukazovateľ nezamestnanosť na najnižšej úrovni. Na skoro rovnakej priemernej úrovni okolo 20 % sa umiestnilo na druhom mieste Trenčiansky kraj (19,59%, následne Žilinský (20,33%), Trnavský (20,54%) a Nitriansky kraj (21,30%). Tri najmenej rozvinuté kraje Slovenska Banskobystrický (28,81%), Prešovský (30,16%) a Košický kraj (32,08%) vykazujú priemerný podiel NEET skoro o 10 percentuálny bodov vyšší ako kraje západného Slovenska. Diferencie nachádzame však nielen na regionálnej úrovni ale aj na základe jednotlivých typov NEET. Najvyšší podiel predstavujú NEET v domácnosti, čo znamená viac ako polovicu, teda 50,17%. Druhú najväčšiu skupinu tvoria NEET, ktorí sú evidovaní na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktorí predstavujú 30,40%. Ďalšiu najpočetnejšiu skupinu tvoria mladí ľudia NEET na rodičovskej dovolenke s 7,2%. To naznačuje na jednej strane, že táto skupina obyvateľstva sa vyznačuje s vysokou pôrodnosťou, na druhej strane využíva všetky možné roky zotrvania na materskej resp. rodičovskej dovolenke, okrem v tejto kategórii pozorujeme aj nižšiu vek pôrodu ako pri ostatných skupinách obyvateľstva Slovenskej republiky. Ďalšiu početnú skupinu v poradí tvoria NEET na dôchodku s 6,06 %, ktorých predstavujú invalidní dôchodcovia, čo je v mladom veku skôr rarita ako početná skupina pri ostatnom obyvateľstve Slovenska. Niektoré skupiny obyvateľov nevedeli špecifikovať svoju ekonomickú aktivitu alebo uviedli, že patria do skupiny iných NEET.

Keď sa pozrieme na okresnú úroveň podľa podielov všetkých NEET, vidíme taktiež jednoznačné regionálne rozdiely merané v podieloch NEET na celkovej populácii v okrese. Okresy s najmenšími podielmi NEET nachádzame na západe Slovenska, ale hlavne v severozápadných okresoch. Naopak, najvyššie podiely pozorujeme v celej východnej časti republiky ako aj na juhu strednej časti Slovenska. V týchto regiónoch je až skoro 50% mladých ľudí ekonomicky neaktívnych.

Obr. 1: Podiel NEET v okresoch Slovenskej republiky

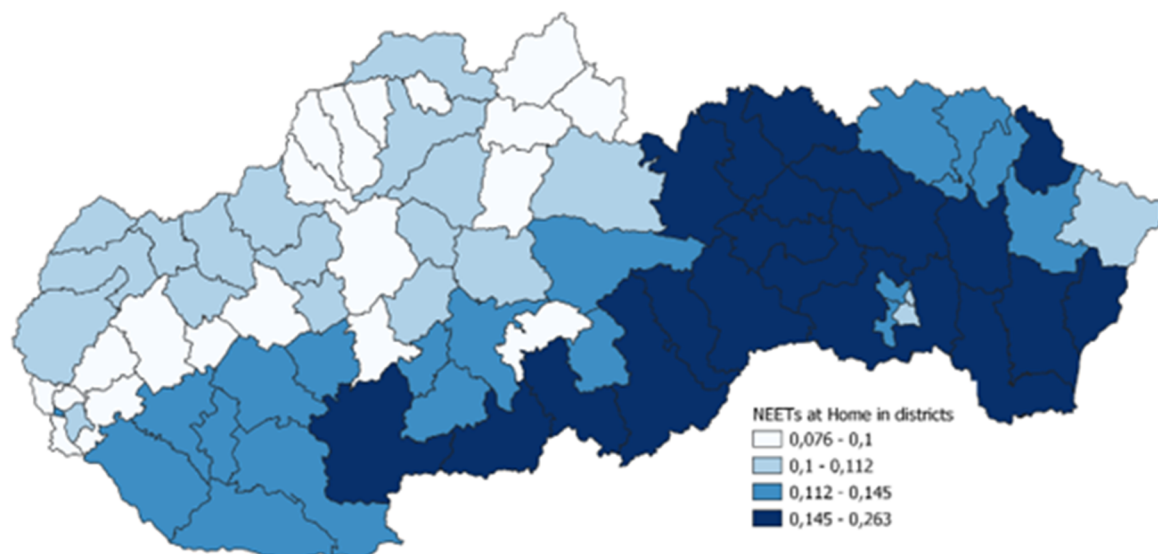

Zdroj: SODB (2021) v programe QGIS

Ak sa pozrieme na druhú najpočetnejšiu skupinu v rámci všetkých NEET na Slovensku a to NEET v domácnosti, ich podiel v jednotlivých okresoch sa pohybuje od 7 do 26% všetkých mladých ľudí. Čo sa týka samotnej výšky

podielu, ide o vysoké čísla, ktoré sa pohybujú medzi 34,2 až 59,6%, ak to meriame podľa podielu na všetkých NEET.. Najvyššie podiely NEET v domácnosti nachádzame prevažne v južných okresoch krajiny. Okolie n dvoch najväčších miest Slovenska (Bratislava a Košice) spolu so strednými okresmi vykazujú naopak najnižšie podiely.

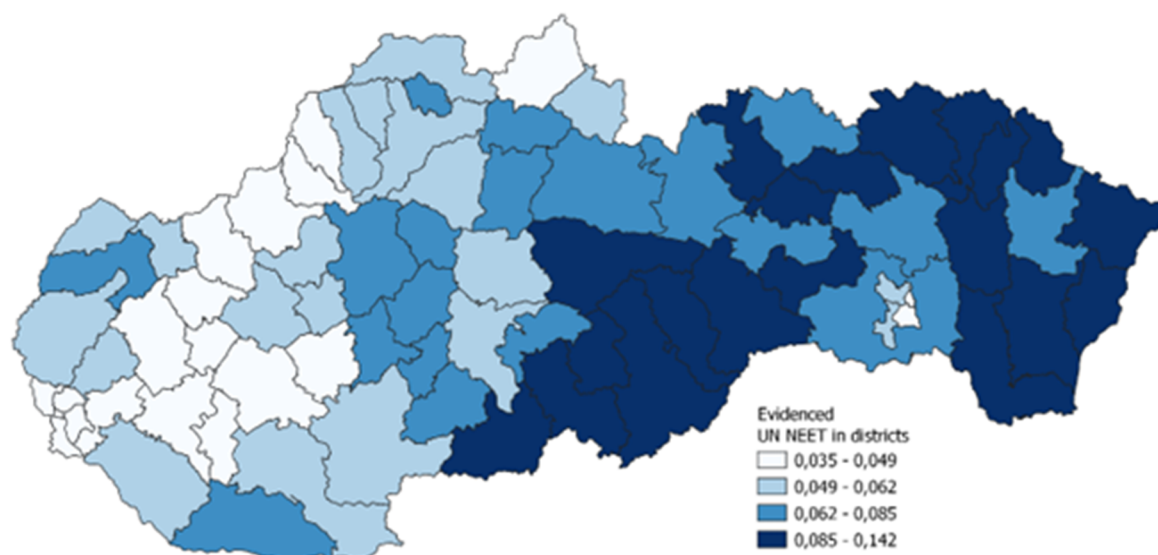
Obr. 2: Podiel NEET v domácnosti na celkovom počte NEET v okresoch na Slovensku

Zdroj: SODB (2021) v programe QGIS

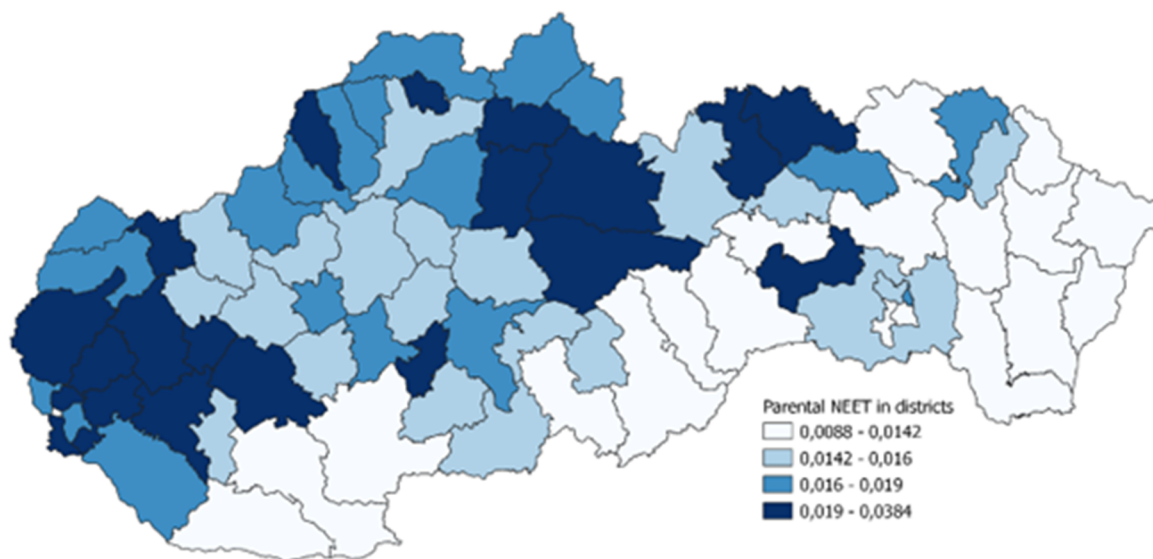
Ako druhé sa pozrieme na NEET, ktorí sú evidovaní na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v SR, teda NEET ktorí si aktívne hľadajú prácu, sú však zatiaľ nezamestnaní. Tu vidíme, že táto početnosť priamo kopíruje mieru ekonomickej vyspelosti regiónov, kde sú nízke úrovne evidovaných nezamestnaných práve v regiónoch s nízkou mierou nezamestnanosti.

Obr. 3: Podiel evidovaných NEET na úrade práce SR na celkovom počte NEET v okresoch na Slovensku

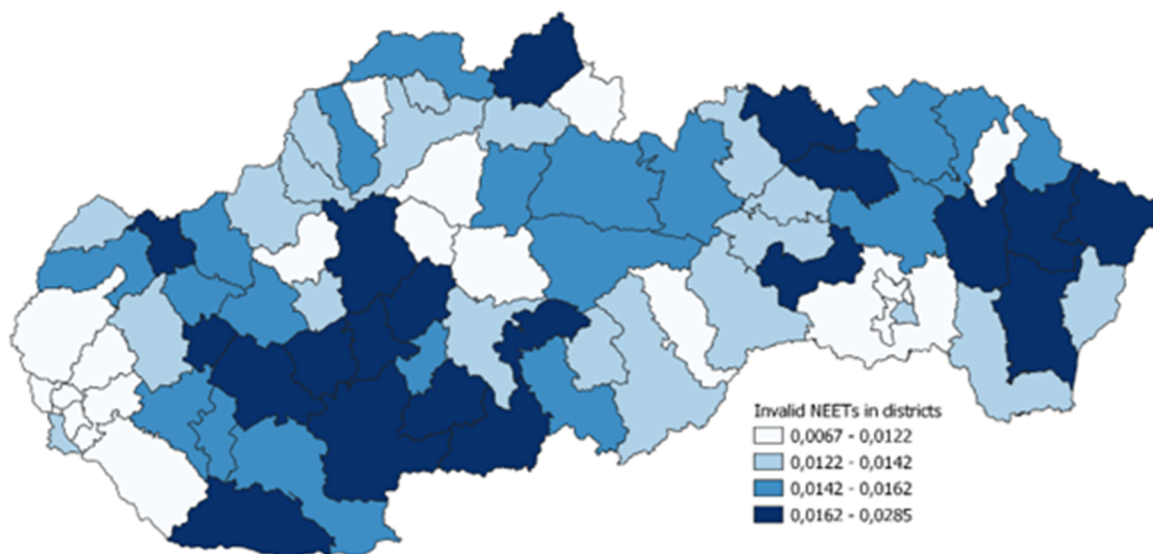
Zdroj: SODB (2021) v programe QGIS

Mapa 4 znázorňuje výsledky rozdelenia NEET na rodičovskej dovolenke, ktoré meriame ako podiel takýchto NEET na celkovej populácii mladých ľudí vo veku 15 až 30 rokov v danom okrese. Výška podielu je však oveľa nižšia ako pri predchádzajúcich dvoch typoch NEET. Zároveň tu vidíme výrazne rozdielne regionálne členenie, keď týchto osôb je viac na západnom ako východnom Slovensku, teda opačné výsledky ako pri predchádzajúcich dvoch typoch. Najnižšie podiely vykazujú východné okresy a južné okresy stredného Slovenska. Naopak, najvyššie podiely nachádzame v okresoch západného Slovenska, ktoré sú podkladané ako najrozvinutejšie okresy a mnohými pracovnými príležitosťami.

Obr. 4: Podiel NEET na rodičovskej dovolenke na celkovom počte NEET v okresoch na Slovensku

Zdroj: SODB (2021) v programe QGIS

Čo sa týka podielu NEET, ktorí poberajú dôchodok, opäť ide o výrazne menšie podiely, do maxima 2,8%. Ide väčšinou o invalidný dôchodok, najmenšie podiely nachádzame v okolí najväčších miest. Regionálna distribúcia je však v tomto prípade značne rozdielna, dominujú tu najmä východ Slovenska a oblasť Nitrianskeho kraja.

Obr. 5: Podiel NEET poberajúcich dôchodok na celkovom počte NEET v okresoch na Slovensku

Zdroj: SODB (2021) v programe QGIS

Ako posledný krok nášho výskumu sme uskutočnili korelačnú analýzu vybraných faktorov na základe preštudovanej empirickej literatúry. Vyššie uvedená korelačná matica poukazuje na to, že na Slovensku, prítomnosť NEET je úzko spojená s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít. Tá však klesá pri jednotlivých skupinách NEET a pri Výška priemernej mzdy je negatívne korelovaná s podielom NEET, čo naznačuje, že v regióny s vysokým podielom NEET sú tie s nízkou priemernou mzdou.

Tab. 2: Korelačná analýza vybraných faktorov ovplyvňujúcich prítomnosť NEET v regióne

Variables	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
(1) Po_NEET	1.000					
(2) romovia	0.462	1.000				
(3) hustota	0.030	-0.023	1.000			
(4) nezamestn	0.094	0.074	-0.092	1.000		
(5) mzda	-0.273	-0.170	-0.167	0.096	1.000	
(6) VŠ vzde	-0.063	-0.046	-0.047	0.833	0.246	1.000

Zdroj: SODB (2021)

5. Diskusia a Záver

Výsledky analýzy regionálnej distribúcie NEET na základe sčítania obyvateľstva ukazujú niekoľko dôležitých zistení. Prvom rade sú tieto výsledky výrazne vyššie ako pri výberovom zisťovaní realizovaného Eurostatom. To môže byť spôsobené tým, že veľká časť týchto ľudí pracuje na čierne, čo pri oficiálnom sčítaní nepriznáva a preto sa vykazujú v skupine NEET. Takisto to môže potvrdzovať problém prístupu k NEET, keď títo ľudia sa nachádzajú často mimo oficiálnych systémov (Carcillo, 2015) a tým pádom nie sú dostupný ani pre výberové zisťovania. Z hľadiska regionálnej distribúcie, najvyšší podiel NEET obyvateľov na celkovom počte mladých ľudí pozorujeme vo východnej časti Slovenskej republiky. V severnej časti Západného Slovenska je podiel NEET obyvateľov na celkovom počte mladých ľudí najnižší. Najvýraznejšia korelácia medzi NEET a nami skúmanými charakteristikami je pri podiele rómskej komunity, čo potvrdzuje, že pri NEET ide často o osoby zo sociálne znevýhodneného prostredia. Silná negatívna korelácia je aj s úrovňou priemernej mzdy, najmä pri skupine evidovaní nezamestnaní. Je však veľmi zaujímavé, že táto korelácia nie je s mierou nezamestnanosti. To naznačuje, že dôležitejšie môžu byť štrukturálne charakteristiky regiónu ako samotná miera nezamestnanosti v ňom. Takisto sa ukazuje, že NEET je veľmi rôznorodá skupina, ktorá má aj rozdielne priestorové charakteristiky. Podiel nezamestnaných NEET na celkovom počte NEET v okrese kopíruje vzory celkovej nezamestnanosti na Slovensku. Pri iných podskupinách NEET však už táto korelácia nie je. Najmä pri osobách v domácnosti alebo ľuďoch zo zdravotným postihnutím je možné vidieť, že neaktivita mladých ľudí je aj vo vyspelých regiónoch a podporná politika by sa tam mala zamerať v týchto prípadoch aj na tieto regióny.

Literatura

- [1] ALONSO C.P., SÁNCHEZ P.M., MARTÍNEZ A.I. (2022). Is there a uniform NEET identity in the European Union?. *International Journal of Adolescence and Youth*, vol. 27, no. 1, pp. 207-220. ISSN 2164-4527, DOI: 10.1080/02673843.2022.2065922.
- [2] ASSMANN, M.L., BROSCINSKI, S. (2021). Mapping young NEETs across Europe: Exploring the institutional configurations promoting youth disengagement from education and employment. *Journal of Applied Youth Studies*, vol. 4, No. 2., pp. 95-117, ISSN 2204-9207. DOI: 10.1007/s43151-021-00040-w.
- [3] BYNNER, J., PARSONS, S. (2002) Social exclusion and the transition from school to work: The case of young people not in education, employment, or training (NEET). *Journal of vocational behavior*, vol. 60 no. 2, pp. 289-309. ISSN 1095-9084. DOI: 10.1006/jvbe.2001.1868
- [4] CARCILLO, S., et al. (2015). NEET Youth in the Aftermath of the Crisis: Challenges and Policies. *OECD Social, Employment and Migration Working Papers*, No. 164, OECD Publishing, Paris, DOI: 10.1787/5js6363503f6-en.
- [5] CITRA H., SRI ARTIKA F. (2022). Determinants of NEET in Matrilineal Province of West Sumatra During the Covid-19 Pandemic. *Humanisma: Journal of Gender Studies*, Vol 6, No 2. pp. 196 -211. ISSN 2580-7765. DOI: <http://dx.doi.org/10.30983/humanisme.v6i2.5928>.
- [6] ESCUDERO, V., MOURELO, E. L. (2015). *The youth guarantee programme in Europe: Features, implementation and challenges*. Working paper No. 4. ILO. Online. [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: https://www.ilo.org/global/research/publications/WCMS_393024/lang-en/index.htm.
- [7] GULTEKIN, Y.S. ET AL. (2022). Improving Skills Of Rural Neets Through Eco-Entrepreneurship And New Initiatives. In International Conference "Rural Youth and the New Youth Guarantee – Conference Proceedings, pp. 78 -81. ISBN 978-989-781-753-3.
- [8] HAUGLAND S. H. AND STEA T.H. (2022). Risky Lives? Self-Directed Violence and Violence From Others Among Young People Not in Education, Employment, or Training (NEET). *Frontiers in Public Health*. Vol. 10 DOI: 10.3389/fpubh.2022.904458.
- [9] HULT, M.; KAARAKAINEN, M.; DE MOORTELE, D. (2023). Values, Health and Well-Being of Young Europeans Not in Employment, Education or Training (NEET). *International Journal of Environmental Research and Public Health*, vol. 20, No. 6. DOI: 10.3390/ijerph20064840.

- [10] JAKOBSEN, V. (2023). Non- Western Immigrants, the Transition from School to Education and to Work and NEET Status. *Nordic Journal of Migration Research*, vol 13, no. 1, pp. 1–20. ISSN 1799-649X. DOI: 10.33134/njmr.487.
- [11] KOPÁČEK, M., HORÁČKOVÁ, L. (2018). Mladí lidé a trh práce: případová studie regionů ve státech Visegrádské skupiny in Klímová, V., Žitek, V. (eds.) *XXI. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. Sborník příspěvků*. Brno: Masarykova univerzita, pp. 78-85. ISBN 978-80-210-8969-3.
- [12] KOLLER, K., WOLTER, S., TSCHANK, J., VANA, I. (2022) *Transnational research report on the situation of 25+ NEETs in the EU and in beneficiary countries*. Centre for Social Innovation. Lost Millennials – Transnational Research Network for the Evaluation of Initiatives Targeting 25+ NEETS. Online. [cit. 2022-03-15]. Dostupné z <https://lostmillennials.eu>.
- [13] LUKUSLU D., ÇELIK K. (2021): Gendering the NEET category: young NEET women in Turkey, *Turkish Studies*. Vol. 23, No.2 , pp. 200 -222. ISSN 1743-9663. DOI: 10.1080/14683849.2021.1882861.
- [14] MITROU, F., HAYNES, M., PERALES, F., STEPHEN, Z. AND BAXTER, J. (2021) “Not in Employment, Education or Training (NEET); more than a youth policy issue”, *International Journal of Population Data Science*, vol 6., no. 1. ISSN 2399-4908 DOI: 10.23889/ijpds.v6i1.1676.
- [15] MURPHY, E.C., HOLMES, C. AND MAYHEW, K., (2022). Not participating in education, employment or training (NEET): hope to mitigate new social risks in the UK?. *Longitudinal and Life Course Studies*. vol 13, no. 4, pp. 596–620. ISSN 1757-9597. DOI: 10.1332/175795921X16590816546869.
- [16] QUEIROZ, S. N, PEREIRA S. (2022). NEET Generation in the Metropolitan Region of Salvador, *Revista Brasileira de Desenvolvimento Regional*, vol.27, ISSN 1982-6745. DOI: 10.17058/redes.v27i1.15777.